

ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Віталій КОРОБЕЙНІК^{ID},

Сьогодні роботодавці надають перевагу фахівцям, які не лише мають високий рівень спеціальних (фахових) і загальних компетентностей, а й здатні оперативно реагувати на зміни в педагогічній галузі. Підготовка відповідного конкурентоспроможного фахівця, за переконанням автора, можлива в умовах індивідуалізації освітнього процесу, що сприяє не лише особистісному професійному зростанню здобувачів, а й розвитку закладу та всієї професії в цілому. Індивідуалізація визнана ключовим чинником підвищення якості освіти та формування конкурентоспроможної особистості в умовах сучасного суспільства. Виконано огляд наявних дисертаційних досліджень з проблем підготовки фахівців з фізичного виховання і спорту, зокрема у закладах вищої педагогічної освіти. Проаналізовано визначення поняття «індивідуалізація» у словниковій та довідниковій літературі, а також у відчизняних і зарубіжних наукових дослідженнях. На основі аналізу наукової літератури та власного педагогічного досвіду автора визначено сутність індивідуалізації освітнього процесу підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту у закладах вищої педагогічної освіти як процесу проектування та організації навчальної діяльності, заснованого на індивідуальному освітньому маршруті та траєкторії розвитку здобувача освіти, що враховує його інтереси, потреби, можливості і здібності, зокрема фізичні та психологічні особливості. До основних чинників, що сприяють розвитку індивідуалізації, віднесено: цифровізацію освіти, різномірні та гнучкі освітні моделі, зміни психолого-педагогічного характеру, соціальні зміни та потреби ринку праці, інклюзивність та доступність освіти, адаптацію освітнього процесу до умов військового стану та пандемії. Виявлено основні аспекти індивідуалізації: особистісно орієнтоване навчання, гнучкість освітнього процесу, що включає варіативність програм, форм і методів навчання (традиційне, дистанційне, змішане навчання), врахування когнітивних особливостей здобувачів з урахуванням стилю навчання (візуальний, аудіальний, кінестетичний) та диференціація завдань за рівнем складності, обсягом і темпом виконання, розвиток самостійності та рефлексії, застосування сучасних інформаційних технологій на різних освітніх платформах (Edmodo, Moodle, Google Classroom, а також Coursera, Duolingo, EdX, Khan Academy, LinkedIn Learning, Prometheus, Udacity, Udemy тощо), формування мотивації з використанням гейміфікації та заохочення інтересу до навчання через залучення до проєктної та дослідницької діяльності.

Ключові слова: індивідуалізація, освітній процес, здобувач вищої освіти, майбутні фахівці з фізичного виховання і спорту, проектування, індивідуальна траєкторія, освітній маршрут, інтерес, здібності.

INDIVIDUALIZATION OF THE EDUCATIONAL PROCESS IN HIGHER PEDAGOGICAL EDUCATION INSTITUTIONS

Vitalii KOROBEGINIK

Today, employers prioritize specialists who not only possess a high level of both professional and general competencies, but who are also capable of responding promptly to changes within the pedagogical field. According to the author, the preparation of such competitive professionals is feasible under conditions of individualized educational processes, which foster not only the personal and professional growth of students, but also contribute to the development of educational institutions and the profession as a whole. Individualization is recognized as a key factor in improving the quality of education and shaping a competitive personality in the context of contemporary society. A review was conducted of existing dissertation research concerning the training of specialists in physical education and sport, particularly within institutions of higher pedagogical education. Definitions of the concept of "individualization" were analyzed as found in lexicographic sources as well as in national and international academic literature. Based on a review of scholarly works and the author's own pedagogical experience, the essence of individualization in the educational process of training future specialists in physical education and sport within higher pedagogical institutions has been defined as a process of designing and organizing educational activities founded on an individual educational path and developmental trajectory of the student. This process takes into account the learner's interests, needs, capabilities, and abilities, including their physical and psychological characteristics. The main factors contributing to the development of individualization include: the digitalization of education; multilevel and flexible educational models; psychological and pedagogical shifts; social transformations and labor market demands; inclusivity and accessibility of education; as well as the adaptation of the educational process to conditions of martial law and the pandemic. Key aspects of individualization have been identified: learner-centered education; flexibility of the educational process incorporating varied programs, forms, and methods of instruction (traditional, distance, blended learning); consideration of learners' cognitive characteristics and learning styles (visual, auditory, kinesthetic); differentiation of tasks by complexity, scope, and pace of execution; development of autonomy and self-reflection; integration of modern information technologies across various educational platforms (Edmodo, Moodle, Google Classroom, as well as Coursera, Duolingo, EdX, Khan Academy, LinkedIn Learning, Prometheus, Udacity, Udemy, etc.); and motivation-building through gamification and engagement in project-based and research activities.

Keywords: individualization, educational process, higher education student, future specialists in physical education and sport, design, individual trajectory, educational route, interest, abilities.

Загальна постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Українська держава приділяє значну увагу питанню підготовки конкурентоспроможних фахівців, що знайшло відображення у низці нормативних документів, зокрема в Законі України «Про вищу освіту» (Про вищу освіту, 2014), Національній доктрині розвитку освіти (Про Національну доктрину розвитку освіти, 2002), Концепції педагогічної освіти (Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти, 2018), професійних стандартах вчителя закладу загальної середньої освіти (Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої

освіти», 2024) та викладача закладу вищої освіти (Про затвердження професійного стандарту «Викладач закладу вищої освіти», 2024). Питання забезпечення якісної вищої освіти та підготовки конкурентоздатних на сучасному глобальному ринку праці фахівців також знаходяться в центрі уваги новітніх європейських освітніх практиках (European Association for Quality Assurance in Higher Education, 2016; European Commission: Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture, 2015; European Association for Quality Assurance in Higher Education, European Students' Union, et al., 2015; European Council, 2021 тощо).

Не в останню чергу конкурентоздатність на сучасному національному та міжнародному ринках праці пов'язується з виявленням у ході професійної підготовки, розкриттям і подальшим вдосконаленням упродовж усієї професійної кар'єри задатків, схильностей, обдарованостей особистості, врахуванням у процесі здобуття освіти особливостей когнітивної та емоційно-ціннісної сфер особистості, що в сучасному науково-педагогічному дискурсі ототожнюється з індивідуалізацією навчання та/або професійної підготовки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано вирішення даної проблеми. На сучасному етапі розвитку українського суспільства особливої актуальності набуває формування в дітей і молоді стійкої соціальної орієнтації на збереження здоров'я та ведення активного способу життя, а також забезпечення широкого доступу різних верств населення до фізкультурно-оздоровчих та спортивних занять. У зв'язку з цим зростають вимоги до рівня професійної підготовки фахівців, покликаних виконувати важливе завдання актуалізації у свідомості широких верств населення і створення умов для реалізації здоров'язбережувальних потреб засобами фізичної культури і спорту. Насамперед це стосується фахівців із роботи з молодим поколінням, бо саме в дитячому та юнацькому віці відбувається формування здорового способу життя й звички до регулярних занять фізкультурою і спортом.

За даними Національного репозитарію академічних текстів і Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, наразі в Україні на кандидатському/PhD дисертаційному рівні вже досліджено:

– різні особливості професійної діяльності фахівців з фізичної культури і спорту, зокрема вчителів фізичного виховання: комп'ютеризацію праці (Шандригось, 2002) та, з-поміж іншого, застосування інформаційних технологій у рекреаційно-туристській діяльності (Заневська, 2007);

– підготовку майбутніх фахівців фізичної культури та спорту: в умовах інтеграції вищої школи України в європейський освітній простір (Ярошик, 2010); до спортивно-ігрової діяльності в закладі загальної середньої освіти (Свертнев, 2009); до професійно-педагогічної діяльності і в умовах закладів професійної (професійно-технічної) освіти (Омок, 2020); до правового забезпечення професійної діяльності (Мальона, 2009); до формування сприятливих для здорового способу життя особистісних якостей дітей підліткового віку (Ребрина, 2023); до використання здоров'явідновлювальних

технологій у професійній діяльності (Твердохлебова, 2021); до практичної діяльності з глухими дітьми (Маланчук, 2007);

– формування готовності майбутніх учителів фізичної культури: до професійної діяльності (Данилко, 2000), зокрема у процесі змішаного навчання (Іваненко, 2023), та педагогічні умови формування такої готовності (Карченкова, 2006); до попередження конфліктів у професійній діяльності (Зайцева, 2021); до реалізації здоров'язберігаючих (Зданюк, 2011) і фізкультурно-оздоровчих технологій (Верховська, 2015) у професійній діяльності, а також до професійної самореалізації в оздоровчій діяльності (В'яла, 2019);

– формування кінезіологічної компетентності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту у процесі професійної підготовки (Петренко, 2019) та її розвиток на засадах диференційованого підходу (Красілов, 2020).

У низці докторських дисертацій досліджено:

– теоретичні та методичні засади професійної підготовки майбутніх фахівців із спортивно-оздоровчого туризму у закладах вищої освіти (Конох, 2007);

– теорію і практику підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту до використання у професійній діяльності інноваційних видів рухової активності (Атаманюк, 2021);

– теоретичні і методичні засади формування у майбутніх бакалаврів з фізичної культури та спорту підприємницької культури (Верітов, 2021);

– акме-культурологічні засади професійно-педагогічної підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту (Іваній, 2021).

Після початку повномасштабного вторгнення росії в Україну активізувалися дослідження формування різних видів компетентностей майбутніх фахівців із фізичної культури і спорту Збройних Сил України: професійної (Поливанюк, 2023), організаційної (Беліков, 2023), управлінської (Шостак, 2023).

З-поміж розглянутих 25 дисертацій 19 (76%) виконано на здобуття наукового ступеня доктора/кандидата педагогічних наук за спеціальностями 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» та доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» (Атаманюк, 2021; Беліков, 2023; Верітов, 2021; Верховська, 2015; В'яла, 2019; Зайцева, 2021; Зданюк, 2011; Іваненко, 2023; Іваній, 2021; Карченкова, 2006; Конох, 2007; Красілов, 2020; Омок, 2020; Петренко, 2019; Поливанюк, 2023; Ребрина, 2023; Свєртнев, 2009; Твердохлебова, 2021; Шостак, 2023) і лише 6 (24%) – за спеціальністю 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту (Данилко, 2000; Заневська, 2007; Маланчук, 2007; Мальона, 2009; Шандригось, 2002; Ярошик, 2010).

На цих підставах робимо висновок, що в проблемі підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту дослідники прагнуть насамперед акцентувати її педагогічний аспект.

Аналіз даних сайту Education.ua стосовно можливостей вступу в 2025 р. для здобуття вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю А7 «Фізична культура і спорт» свідчить, що отримати таку освіту пропонують загалом 68 вишів: Національний університет фізичного виховання і спорту України (НУФВСУ), Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського (ЛДУФК), Харківська державна академія фізичної культури (ХДАФК), а також практично всі педагогічні виші України. До списку вишів, готових надавати вищу освіту бакалаврського рівня галузі знань А Освіта за спеціальністю А17 «Фізична культура і спорт», увійшли також виші, для яких освітня галузь не є профільними. Та стійка відданість закладів вищої педагогічної освіти підготовці фахівців з фізичної культури і спорту є показовою.

Утім, як можемо судити з огляду тематики наукових пошуків, проблема індивідуалізації професійної підготовки фахівців з фізичної культури і спорту, зокрема і у закладах вищої педагогічної освіти, ще не стала предметом цілісного дослідження.

Мета статті – на основі аналізу наукових джерел окреслити сутність індивідуалізації освітнього процесу в закладах вищої педагогічної освіти та виявити чинники, що сприяють її розвитку.

Виклад основного матеріалу. Для з'ясування суті індивідуалізації спочатку зробимо короткий огляд словникової і довідникової літератури, з-поміж іншого, з психолого-педагогічної проблематики (табл. 1)

Таблиця 1

**Визначення поняття «індивідуалізація»
у словниковій і довідниковій літературі**

Визначення	Джерело
Індивідуалізація процесу навчання – організація навчально-виховного процесу, при якій вибір способів, прийомів, темпу навчання враховує індивідуальні відмінності учнів, рівень розвитку їхніх здібностей до навчання	Індивідуалізація процесу навчання. (1997). У С. Гончаренко (Уклад.), <i>Український педагогічний словник</i> (с. 142). Либідь.
Індивідуалізація навчання – організація навчального процесу з урахуванням індивідуально-психологічних особливостей учнів... дозволяє створити оптимальні умови для реалізації потенційних можливостей кожного учня і спрямоване на подолання невідповідності закладено в програмах рівня навчальної діяльності реальним можливостям кожного учня	Побірченко, Н. А. (Ред.). (2007). <i>Психологічний словник</i> (В. В. Синявський & О. П. Сергеєнкова, Уклад.), (с. 121). Науковий світ. https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5980/3/O_Serhiienkova_IL.pdf ,

Продовження Таблиці 1

Визначення	Джерело
<p>Індивідуалізація навчання: – урахування індивідуальних особливостей учнів у процесі навчання у всіх його формах і методах; – система засобів сприяння усвідомленню учнем своїх сильних та слабких можливостей навчання, підтримці й розвитку самобутності задля самостійного вибору власних смислів навчання</p>	<p>Староста, В. І. (Ред.). (2012). <i>Термінологічний словник з курсу «Педагогіка»</i> (В. І. Староста, В. Штефуца & Г. Шикітка, Упоряд.), (с. 42–43). Говерла</p>
<p>Індивідуалізація у підготовці кадрів – підготовка кадрів, що дає змогу особам, які навчаються, набувати навички і знання в індивідуальному темпі та відповідно до їхніх здібностей і потреб</p>	<p>Чернишова, Є. Р. (Ред.). (2014). <i>Термінологічний словник з основ підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів післядипломної педагогічної освіти</i>, (с. 52). ДВНЗ «Університет менеджменту освіти».</p>
<p>Індивідуалізація навчання – планування та здійснення навчання відповідно до індивідуальних особливостей учнів... своєрідності їхніх відчуттів, сприймання, мислення, пам'яті, уяви, інтересів, схильностей, здібностей, темпераменту, характеру. Має спиратися на керування розвитком людини, що базується на глибокому знанні особистості та умов її життя;</p>	<p>Котикова, О. М. (2008). Індивідуалізація навчання. У В. Г. Кремін'я (Ред.), <i>Енциклопедія освіти</i> (с. 332). Юрінком Інтер. Сергійчук, О. М. (2016). Індивідуалізація навчання. У О. І. Шапран (Ред.), <i>Сучасний психолого-педагогічний словник</i> (с. 149–150). Домбровська Я.М. Староста, В. І. (Ред.). (2012). <i>Термінологічний словник з курсу «Педагогіка»</i> (В. І. Староста, В. Штефуца & Г. Шикітка, Упоряд.), (с. 42–43). Говерла</p>

Звісно, словникова і довідникова література лише окреслює зміст поняття, характеризує феном у цілому, може схарактеризувати окремі специфічні ознаки тощо. Тому для глибшого осягнення суті поняття «індивідуалізація» звернімося до наукових досліджень. Не претендуючи на повноту аналізу, наведемо декілька тлумачень у працях українських та зарубіжних дослідників, розташувавши їх у хронологічному порядку для певної демонстрації еволюції поглядів на феномен індивідуалізації в освіті (табл. 2).

Як бачимо, принаймні від 1990-х років розуміння суті індивідуалізації пройшло величезний шлях від визнання необхідності враховувати «індивідуальні відмінності учнів, рівень розвитку їхніх здібностей до навчання» ("Індивідуалізація процесу навчання", 1997, с. 142) і надання йому «можливості для вільного проектування власної траєкторії освоєння навчальної програми» (Гончаренко & Володько, 1995) до «персоналізації навчального досвіду для всіх учнів на основі їхніх унікальних потреб та інтересів» (Holmqvist et al., 2024, p. 61), «організації гнучкої системи навчання з максимальною адаптацією до кожного студента, враховуючи його мотиви, потреби та можливості» (Sylenko, 2024, p. 69–70).

**Визначення поняття «індивідуалізація»
у наукових працях**

Визначення поняття «індивідуалізація»	Джерело
двосторонній процес взаємодії суб'єктів дидактичної системи, в якому викладач організує діяльність кожного студента з урахуванням його індивідуальних особливостей, надає йому можливості для вільного проектування власної траєкторії освоєння навчальної програми, а студент, ефективно використовує потенціал освітнього простору для самовизначення та самореалізації	Гончаренко, С. У., & Володько, В. М. (1995). Проблеми індивідуалізації процесу навчання. <i>Педагогіка і психологія</i> , (1), 63–71.
процес становлення індивідуальності, сприяє набуттю студентом все більшої самостійності і відносної автономності, котра виявляється в здатності до самовизначення і саморегулювання	Шестоपालюк, О. В. (2013). Індивідуалізація професійної підготовки майбутніх учителів. <i>Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training: Methodology, Theory, Experience, Problems</i> , (35), 3–8, (с. 3). https://vspu.net/sit/index.php/sit/article/view/3135
особлива загальна форма організації навчання, основою якої є постійне вивчення індивідуальних особливостей учня, його сильних та слабких сторін, та конструювання на цій основі системи індивідуалізованих завдань для кожного	Єремєєва, В. М. (2015). Індивідуалізація як перспективний спосіб створення технологічних систем професійно-педагогічної підготовки майбутнього вчителя. У О. А. Дубасенюк (Ред.), <i>Професійна педагогічна освіта: системні дослідження</i> (с. 210–230), (с. 216). Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. http://eprints.zu.edu.ua/18259/1/еремеева.pdf
динамічний процес, що передбачає таку взаємодію учасників підготовки, яка відповідає індивідуально-освітньому потенціалу студента та сприяє його саморозвитку і самореалізації у професійній діяльності й у житті загалом	Кузан, К. (2016). Модернізація вищої освіти: індивідуалізація та міждисциплінарність. <i>Проблеми підготовки сучасного вчителя</i> , (14), 340–346, (с. 343). http://psv.udpu.edu.ua/article/view/163755/162696
основний принцип та цінність процесу навчання та освіти, що полягає в адекватному адаптуванні взаємодії та змісту, методів та засобів освіти до схильностей, а також особистих та інтелектуальних здібностей дитини	Karpińska, A. (2016). Indywidualizacja jako zasada i wartość w procesie kształcenia. In K. Chałas & A. Maj (Ed.), <i>Encyklopedia aksjologii pedagogicznej</i> (с. 428–434). Polskie Wydawnictwo Encyklopedyczne.
індивідуалізація професійної підготовки майбутнього вчителя – спеціалізована особистісно та професійно зорієнтована персоналізація академічних і неформальних аспектів їхньої освіти, у якій під керівництвом досвідчених фасилітаторів та модераторів відбувається перманентний пошук завжди унікального стилю майбутньої педагогічної взаємодії, експериментальна робота із засвоєння й апробації різних фахових ролей з метою створення базових патернів для подальшого самовдосконалення протягом життя	Хатунцева, С. М. (2018). <i>Теоретичні і методичні засади формування у майбутніх учителів готовності до самовдосконалення у процесі індивідуалізації професійної підготовки</i> (Публікація № 0518U002669) (с. 3) [Автореф. дис. д-ра пед. наук, Бердянський державний педагогічний університет]. Національний репозитарій академічних текстів. https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0518U002669

Визначення поняття «індивідуалізація»	Джерело
індивідуалізація професійної підготовки майбутніх учителів – цілеспрямований процес їхнього формування та розвитку з урахуванням індивідуальних особливостей, а також стійкого самовдосконалення їхньої професійної підготовки	Хатунцева, 2018, с. 29
розширення можливостей взаємовідносин між дитиною та вчителем, коли дитина як суб'єкт освіти є центром уваги вчителя. Процес індивідуалізації враховує рівень розвитку дитини та її потреби, відповідно диференціюючи методи навчання	Galbarczyk, M., & Lejzerowicz, M. (2020). Student's autonomy and the process of individualization in inclusive education. <i>Rozprawy Społeczne</i> , 14(3), 49–62 (p. 50–51). https://doi.org/10.29316/rs/125029
врахування індивідуальних особливостей учнів у навчальному процесі, створення оптимальних умов для прояву та розвитку особистості як особистості через вибір змісту, форм та методів навчання, що відповідає її можливостям, потребам та інтересам	Asimov, A., Siddikov, Z. X., Gafurova, M. A., & Mamasaidova, M. A. k. (2022). Technology of individualization of learning. <i>Spanish Journal of Innovation and Integrity</i> , 6, 291–297, (p. 292). http://sjii.indexedresearch.org/index.php/sjii/article/view/253
персоналізоване навчання за індивідуальними інструкціями, розробленими відповідно до академічного рівня студентів, що сприяє зацікавленості студентів у навчанні та їхній мотивації, а також забезпечує зворотний зв'язок... співпраця, комунікація, групові дискусії тощо є ключовими компонентами ефективного онлайн-навчання. Найефективніша модель співпраці викладача зі студентами – це коли викладач відіграє роль посередника	Marushko, L., Hura, A., Hrechko, A., & Truskavetska, I. (2022). Individualization of the education of future natural sciences teachers in the context of Covid-19. <i>Revista de la Universidad del Zulia</i> , 13(37), 128–147, (p. 133). https://doi.org/10.46925/rdluz.37.09
умова досягнення ефективності навчання, попередження відставання, розвитку здібностей, успішного формування позитивної мотивації, пізнавальної активності та самостійності учнів	Pisotska, M., & Kadashevych, K. (2022). The development of the problem of individualization of pupils learning in native education in the 60s-80s of the 20th century within the limits of conducting various aspects of scientific and pedagogical research. <i>The Scientific Notes of the Pedagogical Department</i> , (51), 54–62, (p. 60). https://doi.org/10.26565/2074-8167-2022-51-07
сучасна стратегія організації освітнього процесу закладів вищої освіти для забезпечення особистісного розвитку кожного студента, власних здібностей та обдарувань, готовності до професійної діяльності шляхом застосування певної системи методів, прийомів, засобів, форм, технологій навчання двосторонній процес взаємообумовленої діяльності котрий орієнтований на зворотний зв'язок, викладачів і студентів щодо передачі і накопичення знань, умінь і навичок, розвитку професійних якостей	Шапран, О., & Шапран, Ю. (2023). Індивідуалізація професійної підготовки здобувачів вищої освіти засобами технології змішаного навчання в умовах воєнного стану. <i>Вісник науки та освіти</i> , (7(13)). (с. 896). https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-7(13)-891-905 Шапран & Шапран, 2023, с. 898

Визначення поняття «індивідуалізація»	Джерело
індивідуалізовану освіту поділяють на дві основні категорії: одна – адаптивне навчання, а інша – персоналізація навчання. Адаптивне навчання стосується гнучкого надання навчальних матеріалів, навчального часу тощо відповідно до характеристик учнів, їхнього навчального прогресу та рівня досягнень, з акцентом на забезпеченні того, щоб вони набули базових та фундаментальних знань і навичок... персоналізація навчання – це навчальна діяльність, в якій учень бере на себе ініціативу у постановці завдання, зборі інформації, її організації та аналізі, а також узагальненні та вираженні її відповідно до інтересів учня тощо	Horita, T., & Nagahama, T. (2023). A perspective from educational technology research trends in individualization of learning in elementary and secondary education in Japan. <i>Information and Technology in Education and Learning</i> , 3(1), Article 004, (p. 212). https://doi.org/10.12937/itel.3.1.inv.p004
підхід до навчання та освіти, зосереджений на персоналізації навчального досвіду для всіх учнів на основі їхніх унікальних потреб та інтересів	Holmqvist, D., Andersson, P., & Muhrman, K. (2024). Fast delivery, on demand: How flexibility and individualization policy are enacted in Swedish municipal adult education. <i>Nordic Journal of Studies in Educational Policy</i> , 60–72, (p. 61). https://doi.org/10.1080/20020317.2024.2339402
диференціація змісту, процесу, продукту та оцінювання освітнього процесу з урахуванням специфічних здібностей та навичок кожного учня модифікація змісту, процесу, продукту та оцінювання для врахування переваг та уподобань окремих учнів	Semradova, M. (2024). Implementation of pedagogical means of differentiation and individualization as a basic condition for an inclusive approach in teaching heterogeneous collectives in primary education. <i>Slavonic Pedagogical Studies Journal</i> , 13(2), 2–22, (p. 4). https://doi.org/10.18355/pg.2024.13.2.1
Індивідуалізацію слід розглядати як необхідність у професійній підготовці студентів, щоб враховувати індивідуальні особливості кожного студента при організації гнучкої системи навчання з максимальною адаптацією до кожного студента, враховуючи його мотиви, потреби та можливості	Sylenko, Y. (2024). Individualization of independent work in the professional training of future teachers: An experimental study. <i>Scientific Bulletin of Mukachevo State University Series "Pedagogy and Psychology"</i> , 10(1), 68–76, (p. 69–70). https://doi.org/10.52534/msu-pp1.2024.68

Варто зазначити, що саме таке широке розуміння індивідуалізації знайшло відображення в тлумаченні розробниками Законів України «Про освіту» (2017) та «Про вищу освіту» (2014) визначень поняття «індивідуальна освітня траєкторія». Так, індивідуальна освітня траєкторія здобувача вищої освіти визначається як «персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача вищої освіти, що ґрунтується на виборі здобувачем вищої освіти освітніх програм, суб'єктів освітньої діяльності, що їх реалізують, форм і строку здобуття освіти, освітніх компонентів. У вищій освіті індивідуальна освітня траєкторія включає, зокрема, послідовність здобуття освітніх кваліфікацій, академічну мобільність, визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та інформальної освіти тощо. Індивідуальна освітня

траєкторія формується здобувачем вищої освіти з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду» (Про вищу освіту, 2014).

Отже, аналіз наукової літератури та власний педагогічний досвід дають змогу визначити сутність індивідуалізації освітнього процесу підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту у закладах вищої педагогічної освіти як процес проектування та організації навчальної діяльності, заснований на індивідуальному освітньому маршруті та траєкторії розвитку здобувача освіти, що враховує його інтереси, потреби, можливості і здібності, зокрема фізичні та психологічні особливості.

Феномен індивідуалізації є об'єктом вивчення багатьох наук. Уважаємо за необхідне розглянути основні напрями досліджень даного феномена у філософії, психології та педагогіці як підґрунтя для виникнення сучасного розуміння сутності індивідуалізації.

Філософські аспекти індивідуалізації освітнього процесу вивчалися філософами та педагогами, які аналізували концепції особистості, її розвитку та місця й ролі в навчанні.

Так, у давній філософії питання індивідуальності розглядалося в контексті розвитку особистості та освіти. На думку Платона, кожен індивід має свій вроджений потенціал (Plato, 2021), який має бути розвинутий в процесі цілеспрямованого навчання, що відповідає його природним задаткам. Філософ наголошував на важливості опори на індивідуальні якості людини для її морального та інтелектуального розвитку. Арістотель (2002) уважав, що навчання має бути адаптоване до потреб і здібностей кожної особистості.

У часи Просвітництва питання розвитку індивідуальності розглядалося Дж. Локом в контексті виховання та навчання (Locke, 2020). Він стверджував, що кожна людина має природний потенціал до розвитку, і важливо, щоб процес навчання підтримував цей потенціал, орієнтуючись на індивідуальні потреби та здібності. Ж.-Ж. Руссо (Rousseau, 2019) концентрував особливу увагу на природному вихованні, яке дозволяє кожному учневі розвивати свої індивідуальні здібності без надмірного втручання з боку освітніх інститутів. Й. Г. Песталоцці підкреслював важливість індивідуального підходу до кожного учня в процесі навчання (Pestalozzi, 2006), вважаючи, що кожна дитина має свою індивідуальність, і освітній процес має орієнтуватися на її потреби та здібності. У працях Ф. Фребеля (Fröbel, 1901) отримали поширення ідеї індивідуалізації в освітньому процесі, зокрема, через ігри та різні види творчої активності, що дозволяють дітям за допомогою дорослих розвивати свої вміння та інтереси .

У середині ХІХ століття К. Ушинський висунув ідею індивідуального підходу у навчанні з урахуванням психофізичних особливостей дитини (Ушинський, 1955). Він уважав, що педагогіка має адаптуватися до розвитку особистості учня.

У ХХ ст. теорії індивідуалізації набули подальшого розвитку. Своє оригінальне розуміння індивідуалізації запропонувала авторська система навчання італійської лікарки й освітянки М. Монтесорі (Montessori, 1912), що

враховує природний ритм розвитку дитини та пропонує адаптивне освітнє середовище, що сприяє самостійності дитини. Набула поширення концепція активного навчання Дж. Дьюї (Dewey, 1916/2015), згідно з якою учні можуть навчатися відповідно до своїх інтересів та здібностей.

У своїх філософських працях М. Гайдеггер (Heidegger, 1927/1972) досліджував концепцію індивідуальності, підкреслюючи важливість суб'єктивного досвіду та самосвідомості.

Завдяки практичному досвіду А. Макаренка (Макаренко, 1933/1977) поглибленого вивчення набуло питання ролі колективного та індивідуального підходів у вихованні.

Л. Виготський (*Lev Vygotsky's theory of child development*, n.d.) увів дод наукового обігу у сфері психології та педагогіки поняття «зони найближчого розвитку» (Vygotsky, 1978). Концепція зони найближчого розвитку розкриває роль і механізм функціонування потенціалу дитини в когнітивній сфері та сфері здібностей, коли дитину спрямовують через систему завдань, а не просять виконувати їх окремо (*Lev Vygotsky's theory of child development*, n.d.). Якщо дитині дають завдання, яке дещо перевищує рівень її здібностей, тим самим окреслюється зона найближчого розвитку – свого роду відстань між фактичним рівнем розвитку, оцінюваним самостійно, та рівнем потенційного розвитку, оцінюваним у співпраці з більш обізнаним іншим – однолітками, наставниками або під керівництвом вчителя. У концепції Л. Виготського критично важливо, що рух до зони найближчого розвитку відбувається лише у співпраці з більш обізнаною людиною, а не ізольовано. На основі ідей Л. Виготського у наступні роки розвинулися численні психолого-педагогічні теорії і практичні підходи, з-поміж іншого, диференційоване навчання (Semradova, 2024), а також скаффолдинг (Nance, n.d.; *What is scaffolding in education and how is it applied?*, 2023; Zadorina et al., 2024). У наш час концепцію зони найближчого розвитку цілком плідно поширили на сферу професійної підготовки та післядипломного особистісно-професійного розвитку педагогів (Shabani et al., 2010; Taber, 2018a, 2018b)

У середині ХХ століття Х. Салліван (Sullivan, 1955) у своїй інтерперсональній теорії психіатрії іншим шляхом, ніж Л. Виготський, дійшов переконання, що індивідуалізація особистості відбувається у взаємодії з іншими, а не в ізоляції, і має соціальний вимір. Х. Салліван підкреслював вплив взаємодії з іншими на самосприйняття людини та розвиток її автономії, а також уважав, що особистість формується через міжособистісні відносини, а не у відриві від соціуму.

У працях А. Маслоу (Maslow, 1954) розкриває своє розуміння індивідуалізації через призму самоактуалізації. К. Г. Юнг (Jung, 1958) акцентує увагу на тому, що індивідуалізація є ключовим процесом розвитку особистості, який веде до гармонійного поєднання свідомого та несвідомого і є частиною процесу самореалізації, в якому людина відкриває та інтегрує всі аспекти своєї особистості.

Один із основоположників особистісно орієнтованого навчання К. Роджерс (Rogers, 1969) підкреслював важливість індивідуального підходу в освіті, зокрема через надання учням можливості для самовираження і розвитку власного потенціалу.

Г. Гарднер (Gardner, 1993) запропонував теорію множинного інтелекту, пізніше – восьми типів інтелекту, які відіграють значну роль у процесі індивідуалізації навчання: візуально-просторовий, лінгвістично-вербальний, логічно-математичний, тілесно-кінестетичний, музичний, міжособистісний, внутрішньоособистісний і натуралістичний. Теорія Гарднера широко застосовується в сучасній педагогіці для розробки диференційованих навчальних програм, що враховують унікальні когнітивні особливості учнів.

Р. Фельдер і Л. Сильверман (Felder & Silverman, 1988) наголошують на значущості дослідження викладачами стилів навчання студентів як ключового аспекту в забезпеченні індивідуалізації та аналізі її впливу на освітній процес. Як зазначають дослідники, стиль навчання студента може бути значною мірою визначений за допомогою відповідей на п'ять запитань:

1. Який тип інформації студент переважно сприймає: сенсорний (зовнішній) – зорові образи, звуки, фізичні відчуття, чи інтуїтивний (внутрішній) – можливості, розуміння, передчуття?

2. Через який сенсорний канал зовнішня інформація сприймається найефективніше: візуальний – зображення, схеми, графіки, демонстрації, чи слуховий – слова, звуки? (Інші сенсорні канали – дотик, смак і запах – є відносно неважливими в більшості освітніх середовищ).

3. З якою організацією інформації студент почувається найкомфортніше: індуктивною – наводяться факти та спостереження, виводяться основні принципи, чи дедуктивною – наводяться принципи, виводяться наслідки та застосування?

4. Якій обробці інформації студент віддає перевагу: активно – через участь у фізичній діяльності чи обговоренні, чи рефлексивно – через самоаналіз?

5. Як студент просувається до розуміння: послідовно – безперервними кроками, чи глобально – великими стрибками, цілісно? (Felder & Silverman, 1988, p. 675).

Наприкінці ХХ ст. набули поширення дослідження феномену потоку (Csikszentmihalyi, 1990/2008) та його впливу на індивідуальність. Теорії М. Csikszentmihalyi стали основою для філософських і педагогічних підходів до індивідуалізації, адже вони вказують на важливість оптимізації умов для максимального розкриття потенціалу учня через інтеграцію його інтересів та потреб в освітній процес.

У наші дні активний розвиток індивідуалізації освітнього процесу стимулюється низкою глобальних та локальних змін у суспільстві, розвитком технологій навчання як відповіді на сучасні виклики. Серед основних чинників, що сприяють розвитку індивідуалізації, можна виокремити такі:

– *Цифровізація освіти.* Використання різних адаптивних платформ формальної і неформальної освіти (наприклад, Coursera, Duolingo, EdX, Khan Academy, LinkedIn Learning, Prometheus, Udacity, Udemy тощо); необмежений доступ до різних онлайн-курсів, електронних підручників, які формують індивідуальну освітню траєкторію здобувача та дозволяють створювати індивідуальні навчальні плани (Shlenova et al., 2023; 2024).

– *Різномірні та гнучкі освітні моделі.* Проектне та проблемно-орієнтоване навчання, яке враховує інтереси та здібності кожного учня; перехід від традиційної знаннево орієнтованої освіти до реалізації компетентнісного підходу (Бібік, 2004; Карташова та ін., 2023; Савченко, 2010).

– *Зміни психолого-педагогічного характеру.* Студентоцентрована орієнтація сприяє особистісному розвитку здобувача освіти та створює для нього психологічно комфортні умови; використання диференційованого та інклюзивного підходів в освіті; урахування індивідуальних стилів навчання (переважання візуального, аудіального, кінестетичного каналів отримання інформації) (Gardner, 1993; Сисоєва & Соколова, 2016).

– *Соціальні зміни та потреби ринку праці.* Посилення соціального попиту на креативність та унікальні навички; орієнтація на розвиток soft skills, критичного мислення, самостійності й водночас здатності до кооперації, потреба в ґрунтовних міждисциплінарних знаннях тощо. Сучасність характеризується стрімкими змінами у сфері професійної діяльності, що зумовлює постійну трансформацію необхідних навичок. Згідно з аналітичними даними Дослідницького інституту LinkedIn (Kimbrough et al., 2023), понад половина користувачів цієї платформи обіймають посади, які можуть зазнати значного впливу або трансформації під впливом штучного інтелекту. При цьому прогнозується, що до 2030 року набір професійних компетентностей, необхідних для виконання роботи, зміниться на 65% (Bonnici, 2023; Marr, 2023a; 2023b; Masterson, 2023; Odinga-Svanteson & Galma, 2023).

– *Інклюзивність та доступність освіти.* Адаптація освітнього простору та навчальних програм для здобувачів з інвалідністю та відхиленнями фізичного розвитку; інтеграція різних методів навчання для охоплення максимально широкої аудиторії; використання широкого спектру інформаційно-комунікативних технологій для створення доступного освітнього середовища (Таранченко та ін., 2018; Колупаєва & Таранченко, 2023).

– *Адаптація освітнього процесу до умов воєнного стану та пандемії.* Перехід до змішаної та дистанційної форм організації освітнього процесу, в якому підвищується роль самостійного навчання та онлайн-комунікації, формуються нові моделі взаємодії між викладачами і здобувачами (Шапран & Шапран, 2023; Shlenova, Konoplenko, et al., 2023).

Більшість авторів визначають такі основні аспекти сутності індивідуалізації:

– Особистісно орієнтоване навчання, що адаптує зміст освіти, методів і темпу навчання відповідно до потреб здобувачів з урахуванням індивідуальних навчальних маршрутів (Hattie, 2008; Seredina, 2019).

– Гнучкість освітнього процесу, що передбачає варіативність програм, форм і методів навчання (традиційне, дистанційне, змішане навчання). Це дозволяє учням самостійно обирати способи засвоєння матеріалу (Hattie, 2008; Кухаренко & Бондаренко, 2020; Demchenko et al., 2021).

– Врахування когнітивних особливостей здобувачів з урахуванням стилю навчання (візуальний, аудіальний, кінестетичний) та диференціація завдань за рівнем складності, обсягом і темпом виконання (Gardner, 1993).

– Розвиток самостійності та рефлексії, коли здобувачі набувають навичок саморегульованого навчання, використовуючи портфоліо, самооцінювання, індивідуальні освітні і наукові проєкти (Hattie, 2008; Павленко & Павленко, 2019; Горошкіна, 2020).

– Застосування сучасних інформаційних технологій на різних освітніх платформах (Edmodo, Moodle, Google Classroom тощо) з персоналізацією контенту (Abdurahmanova, 2022).

– Формування мотивації, особистих цілей та розвитку здобувача з використанням гейміфікації та заохочення інтересу до навчання через залучення до проєктної та дослідницької діяльності (Hattie, 2008; Tymoschuk, 2024; Мехед & Філон, 2020).

Отже, індивідуалізація освітнього процесу є необхідною відповіддю на сучасні виклики, спрямованою на підвищення ефективності навчання, розвитку творчих здібностей і формування конкурентоспроможних фахівців.

У своєму дослідженні Дж. Гетті (Hattie, 2008) проаналізував понад 800 мета-аналізів, що охоплюють результати навчання мільйонів учнів. На цій основі дослідник виокремив низку чинників, що, на його думку, сприяють високим навчальним досягненням, а також систематизував виявлені чинники за величиною ефекту. Книга Дж. Гетті “Visible learning” («Видиме навчання»), яка презентувала широкій громадськості результати проведеного дослідження, одразу стала світовим бестселером, не в останню чергу завдяки тому, що довела важливість індивідуалізації в навчанні та використання стратегій, які відповідають потребам і здібностям кожного учня (Hattie, 2008).

К. Робінсон та Л. Ароніка (Robinson & Aronica, 2016) у своєму всесвітньовідомому бестселері “Creative schools: Revolutionizing education from the ground up” аргументують свою думку щодо реалізації творчого підходу до навчання та індивідуалізації освіти необхідністю не лише збереження, але й розвитку природних задатків кожної людини: «всі ми народжуємося з величезними природними талантами, але через освіту дуже багато з нас втратили з ними зв'язок» (Robinson & Aronica, 2016, p. 14), адже «з моменту народження маленькі діти мають ненажерливий апетит до пізнання. У багатьох цей апетит починає притулятися, коли вони навчаються в школі» (Robinson & Aronica, 2016, p. 16) На основі власного досвіду К. Робінсон дійшов висновку,

що «вчителі мають адаптувати та індивідуалізувати педагогіку викладання до рівня та потреб дітей. Вони мають надихати, вселяти запал. Роль вчителя полягає в тому, щоб надихати пристрасть, вселяти впевненість і стимулювати творчість серед своїх учнів» (Robinson & Aronica, 2015, p. 127).

О. Котикова у статті «Індивідуалізація навчання» (Котикова, 2008, с. 332) для Енциклопедії освіти (Кремінь, 2008) розкриває своє розуміння індивідуалізації як організації навчального процесу, що передбачає вибір методів, прийомів і темпу навчання з урахуванням індивідуальних відмінностей учнів та рівня розвитку їхніх навчальних здібностей (Котикова, 2008, с. 332). Йдеться насамперед про своєрідність їхніх відчуттів, сприймання, мислення, пам'яті, уяви, про особливості інтересів, схильностей, здібностей, темпераменту, характеру. Індивідуалізація навчання має спиратися на керування розвитком людини, що ґрунтується на глибокому знанні особистості та умов її життя. Реалізація індивідуалізації передбачає не пристосування цілей і основного змісту навчання до окремого учня, а пристосування форм і методів педагогічного впливу до індивідуальних особливостей задля забезпечення запроєктованого рівня розвитку особистості (Котикова, 2008, с. 332).

Підсумовуючи, зазначимо, що індивідуалізація є стратегією, орієнтованою на розкриття потенціалу кожного здобувача освіти з метою формування особистості, конкурентоспроможної в умовах сучасного суспільства. Індивідуалізація є важливим чинником особистісного розвитку, адже стимулює розвиток самостійності, відповідальності за прийняття рішень та їх реалізацію, розвитку внутрішньої автономії.

Висновки й перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Індивідуалізація як складова процесу професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту в закладах вищої педагогічної освіти є одним з актуальних та дієвих чинників підготовки кваліфікованого спеціаліста, конкурентоспроможного на сучасному національному та міжнародному ринку праці.

Індивідуалізація навчання є важливою реакцією на виклики сьогодення, орієнтованою на підвищення ефективності освітнього процесу, розвиток творчих здібностей кожної особистості, реалізацію її освітніх і соціальних потреб, інтересів, схильностей, задатків і обдарованостей. Вона виступає провідним чинником підвищення якості професійної освіти та підготовки конкурентоспроможних фахівців. Передумови сьогоденного вибухового розвитку індивідуалізації освітнього процесу пов'язані з низкою глобальних та локальних змін у суспільстві, розвитком технологій навчання у відповідності до сучасних викликів, як от карантинні обмеження під час пандемії Covid-19 та воєнний стан. Серед основних напрямів змін, що сприяють індивідуалізації, можна виокремити: цифровізацію освіти, різнорівневі та гнучкі освітні моделі, зміни психолого-педагогічного характеру, соціальні зміни та потреби ринку праці, інклюзивність і доступність освіти, адаптацію освітнього процесу до умов пандемії та воєнного стану.

Філософські дослідження формують основу для розвитку індивідуалізації у педагогічній практиці, що сприяє ефективнішому розвитку особистості через врахування її індивідуальних потреб, здібностей та інтересів.

З психологічної точки зору індивідуалізація є ключовим елементом особистісного розвитку, що передбачає розвиток самостійності, здатності нести відповідальність за власні рішення та їх реалізацію, формування внутрішньої мотивації та незалежності.

Серед низки чинників, що сприяють індивідуалізації освітнього процесу, можна виділити автономію та здатність здобувача освіти приймати рішення й відповідати за їх реалізацію. Це дозволяє уникнути впливу зовнішніх очікувань і маніпуляцій, сприяє розвитку емоційної зрілості та впевненості в собі, а також сприяє гармонійному розвитку особистості.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці та експериментальній перевірці науково-методичної системи індивідуалізації освітнього процесу майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту в закладах вищої педагогічної освіти.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Арістотель. (2002). *Нікомахова етика* (В. Ставнюк, Пер.). Аквилон-Плюс. http://am.history.univ.kiev.ua/Nikomakhova_etyka.pdf
- Атаманюк, С. І. (2021). *Теорія і практика підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту до використання інноваційних видів рухової активності у професійній діяльності* (Публікація № 0521U101801) [Автореф. дис. д-ра пед. наук, ДВНЗ "Донбаський державний педагогічний університет"]. НРАТ. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0521U101801>
- Беліков, І. О. (2023). *Формування організаційної компетентності у майбутніх фахівців із фізичної культури і спорту Збройних Сил України* (Публікація № 0823U101989) [Дис. д-ра філософії в галузі педагогіки, Національний університет оборони України]. НРАТ. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0823U101989>
- Бібік, Н. М. (2004). Компетентнісний підхід: Рефлексивний аналіз застосування. У О. В. Овчарук (Ред.), *Компетентнісний підхід у сучасній освіті: Світовий досвід та українські перспективи* (с. 47–52). К.І.С.
- Верітов, О. І. (2021). *Теоретичні і методичні засади формування підприємницької культури майбутніх бакалаврів з фізичної культури та спорту* (Публікація № 0521U101711) [Автореф. дис. д-ра пед. наук, Класичний приватний університет, Запоріжжя]. НРАТ. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0521U101711>
- Верховська, М. В. (2015). *Формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до використання фізкультурно-оздоровчих технологій у професійній діяльності* (Публікація № 0415U003694) [Автореф. дис. канд. пед. наук, Класичний приватний університет]. НРАТ. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0415U003694>
- В'яла, О. М. (2019). *Формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до професійної самореалізації в оздоровчій діяльності* (Публікація № 0419U001623) [Автореф. дис. канд. пед. наук, Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова]. НРАТ. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0419U001623>
- Гончаренко, С. У., & Володько, В. М. (1995). Проблеми індивідуалізації процесу навчання. *Педагогіка і психологія*, (1), 63–71.
- Горошкіна, О. (2020). Портфоліо як інструмент підготовки вчителів до реалізації компетентнісного підходу. У *Філологія та лінгводидактика в умовах євроінтеграції: сьогодення і перспективи* (с. 42–49). ХДУ. <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/722508>
- Данилко, М. Т. (2000). *Формування готовності до професійної діяльності майбутніх учителів*

REFERENCES

- Aristotle. (2002). *Nicomachean Ethics* (V. Stavnyuk, Trans.). Aquilon-Plus. http://am.history.univ.kiev.ua/Nikomakhova_etyka.pdf [in Ukrainian]
- Atamanyuk S.I. (2021). *Theory and practice of training future specialists in physical culture and sports to use innovative types of motor activity in professional activities*. (Publication № 0521U101801) [Extended abstract of dissertation of Doctor of Pedagogical Sciences, State higher education institution «Donbass State Pedagogical University»]. NRAT. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0521U101801>
- Bielikov I. O. (2023). Formation of organizational competence in future subject matter experts in physical culture and sports of the Armed Forces of Ukraine (Publication № 0823U101989) [Dissertation of PhD in Pedagogy, National Defense University of Ukraine named after Ivan Cherniakhovskiy]. NRAT. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0823U101989>
- Bibik, N. M. (2004). Competency-based approach: A reflexive analysis of application. In O. V. Ovcharuk (Ed.), *Competency-based approach in modern education: World experience and Ukrainian perspectives* (pp. 47–52). K.I.S.
- Veritov, O. I. (2021). *Theoretical and methodical foundations for formation of business culture of future bachelors in physical culture and sports* (Publication № 0521U101711) [Extended abstract of dissertation of Doctor of Pedagogical Sciences, Classical Private University, Zaporizhzhia]. NRAT. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0521U101711>
- Verkhovska, M. V. (2015). *Formation of future physical training teachers' readiness for applying sport and recreation techniques in professional activity* (Publication № 0415U003694) [Extended abstract of dissertation of Candidate of Pedagogical Sciences, Classical Private University, Zaporizhzhia]. NRAT. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0415U003694>
- Vyala, O. M. (2019). *The formation of the readiness of the future teachers of physical culture for the professional self-realization in health-improving activities* (Publication № 0419U001623) [Extended abstract of dissertation of Candidate of Pedagogical Sciences, National Pedagogical Dragomanov University]. NRAT. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0419U001623>
- Goncharenko, S. U., & Volodko, V. M. (1995). Problems of individualizing the learning process. *Pedagogy and psychology*, (1), 63–71.
- Goroshkina, O. (2020). Portfolio as a tool for preparing teachers to implement a competence-based approach. In *Philology and linguodidactics in the context of European integration: present and prospects* (pp. 42–49). KSU. <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/722508>
- Danilko, M. T. (2000). *The Formation of Readiness to the Professional Activities of Future Physical Training*

- фізичної культури (Публікація № 0400U001222) [Дис. канд. наук з фіз. виховання і спорту, Волинський держ. ун-т імені Лесі Українки]. НРАТ. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0400U001222>
- Єремєєва, В. М. (2015). Індивідуалізація як перспективний спосіб створення технологічних систем професійно-педагогічної підготовки майбутнього вчителя. У О. А. Дубасенюк (Ред.), *Професійна педагогічна освіта: системні дослідження* (с. 210–230). Вид-во ЖДУ імені Івана Франка. <http://eprints.zu.edu.ua/18259/1/єремєєва.pdf>
- Зайцева, О. Л. (2021). *Формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до попередження конфліктів у професійній діяльності* (Публікація № 0421U103270) [Автореф. дис. канд. пед. наук, Класичний приватний університет]. НРАТ. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0421U103270>
- Заневська, Л. (2007). *Застосування інформаційних технологій у рекреаційно-туристській діяльності фахівців фізичного виховання* (Публікація № 0407U003789) [Автореф. дис. канд. наук з фіз. виховання і спорту, ХДАФК]. НРАТ. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0407U003789>
- Зданюк, В. В. (2011). *Формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до реалізації здоров'язберігаючих технологій у професійній діяльності* (Публікація № 0411U003397) [Автореф. дис. канд. пед. наук, Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка]. НРАТ. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0411U003397>
- Іваненко, О. О. (2023). *Формування готовності до професійної діяльності майбутніх учителів фізичної культури у процесі змішаного навчання* (Публікація № 0824U000003) [Дис. д-ра філософії в галузі педагогіки, Ун-т Григорія Сковороди в Переяславі]. НРАТ. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0824U000003>
- Іваній, І. В. (2021). *Акме-культурологічні засади професійно-педагогічної підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту* (Публікація № 0521U101795) [Автореф. дис. д-ра пед. наук, ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»]. НРАТ. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0521U101795>
- Індивідуалізація процесу навчання. (1997). У С. Гончаренко (Уклад.), *Український педагогічний словник* (с. 142). Либідь.
- Карташова, Ж. Ю., Кузів, М. В., & Задоріна, О. М. (2023). Ефективність проблемно-орієнтованого навчання у підвищенні активності здобувачів освіти. У *Global innovations and collaborative solutions in contemporary science* (с. 25–28). Futurity Research Publishing. <https://futurity-publishing.com/wp->
- Teachers* (Publication № 0400U001222) [Dissertation of Candidate of Sciences of Physical Education and Sport, Volyn State University named after Lesya Ukrainka]. NRAT. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0400U001222>
- Eremeeva, V. M. (2015). Individualisation as a promising way to create technological systems of professional and pedagogical training of future teachers. In O. A. Dubaseniuk (Ed.), *Professional pedagogical education: Systemic research* (pp. 210–230). Zhytomyr Ivan Franko State University Publishing House. <http://eprints.zu.edu.ua/18259/1/єремєєва.pdf>
- Zaitseva, O. L. *Formation of readiness of future physical education teachers for conflict prevention in professional activity* (Publication № 0421U103270) [Extended abstract of dissertation of Candidate of Pedagogical Sciences, Classical Private University, Zaporizhzhia]. NRAT. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0421U103270>
- Zanevska, L. H. (2007). *The employment of information technologies in the recreation and tourist activity of physical education specialists* (Publication № 0407U003789) [Extended abstract of dissertation of Candidate of Sciences of Physical Education and Sport, KhSAFC]. NRAT. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0407U003789>
- Zdanyuk, V. V. (2011). Formation of the prospective physical training teachers' readiness for the realization of the health efficient technologies in the professional activity (Publication № 0411U003397) [Extended abstract of dissertation of Candidate of Pedagogical Sciences, Poltava V. G. Korolenko State Pedagogical University]. NRAT. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0411U003397>
- Ivanenko, O. (2023). *Formation of readiness for professional activity of future physical education teachers in the process of blended learning* (Publication № 0824U000003) [Dissertation of PhD in Pedagogy, Hryhorii Skovoroda Pereiaslav University]. NRAT. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0824U000003>
- Ivanii, I. V. (2021). *Acme-culturological principles of professional-pedagogical training of future specialists of physical education and sports* (Publication № 0521U101795) [Extended abstract of dissertation of Doctor of Pedagogical Sciences, State Higher Educational Establishment "Donbas State Pedagogical University"]. NRAT. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0521U101795>
- Individualisation of the learning process. (1997). In S. Goncharenko (Ed.), *Ukrainian Pedagogical Dictionary* (p. 142). Lybid.
- Kartashova, Zh., Kuziv, M. & Zadorina, O. (2023). Effectiveness of problem-based learning in increasing the activity of higher education students. In *Global Innovations and Collaborative Solutions in Contemporary Science* (pp. 25–28). Futurity Research Publishing. <https://futurity-publishing.com/wp->

- content/uploads/2023/10/Kartashova-Zh.-Kuziv-M.-Zadorina-O.-2023-2.pdf
- Карченкова, М. В. (2006). *Педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності* (Публікація № 0406U004832) [Автореф. дис. канд. пед. наук, Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова]. НРАТ. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0406U004832>
- Колупаєва, А. А., & Таранченко, О. М. (2023). *Інклюзія: покроково для педагогів*. Ін-т спеціальної педагогіки і психології ім. М. Ярмаченка НАПН України. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/739317/1/Kolupaeva.Taranchenko.Inclusia.Pokrokov.pdf#page=233.19>
- Конох, А. П. (2007). *Теоретичні та методичні засади професійної підготовки майбутніх фахівців із спортивно-оздоровчого туризму у вищих навчальних закладах* [Автореф. дис. д-ра пед. наук, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України]. НБУВ. <http://www.irbis-nbu.gov.ua/aref/20081124049701>
- Котикова, О. М. (2008). Індивідуалізація навчання. У В. Г. Кремін (Ред.), *Енциклопедія освіти* (с. 332). Юрінком Інтер.
- Красілов, А. Д. (2020). *Розвиток кінезіологічної компетентності майбутніх фахівців фізичної культури і спорту на засадах диференційованого підходу* (Публікація № 0420U101341) [Автореф. дис. канд. пед. наук, Сумський держ. пед. ун-т імені А. С. Макаренка]. НРАТ. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0420U101341>
- Кремін, В. Г. (Ред.). (2008). *Енциклопедія освіти*. Юрінком Інтер.
- Кузан, К. (2016). Модернізація вищої освіти: індивідуалізація та міждисциплінарність. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*, (14), 340–346. <http://psv.udpu.edu.ua/article/view/163755>
- Кухаренко, В., & Бондаренко, В. (Ред.). (2020). *Екстрене дистанційне навчання в Україні*. КП «Міська друкарня». https://duan.edu.ua/images/News/UA/Department/Management/2020/monograph_ekstr_dyst_navch.pdf
- Макаренко, А. С. (1977). *Педагогічна поема* (Л. О. Єзерницький, Пер.). Рад. школа. https://shron1.chtyvo.org.ua/Makarenko_Anton/Pedahohichna_poema.pdf#page=512.00 (Оригінал опубліковано 1933 р.)
- Маланчук, Г. Г. (2007). *Підготовка фахівців у вищих навчальних закладах фізичного виховання і спорту до практичної діяльності з глухими дітьми* (Публікація № 0407U002168) [Автореф. дис. канд. наук з фіз. виховання і спорту, Львівський державний університет фізичної культури]. НРАТ. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0407U002168>
- Мальона, С. Б. (2009). *Підготовка майбутніх фахівців фізичної культури до правового*
- content/uploads/2023/10/Kartashova-Zh.-Kuziv-M.-Zadorina-O.-2023-2.pdf
- Karchenkova, M. V. (2006). *Pedagogical conditions of formation of readiness of future physical training teachers the professional activities* (Publication № 0406U004832) [Extended abstract of dissertation of Candidate of Pedagogical Sciences, National Pedagogical Dragomanov University]. NRAT. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0406U004832>
- Kolupaeva, A. A., & Taranchenko, O. M. (2023). *Inclusion: step by step for teachers*. Mykola Yarmachenko Institute of Special Pedagogy and Psychology NAES of Ukraine. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/739317/1/Kolupaeva.Taranchenko.Inclusia.Pokrokov.pdf#page=233.19>
- Konokh, A. P. (2007). *Theoretical and methodical foundations on professional training of future specialists for the sports-curative tourism in Higher Educational Institutions* [Extended abstract of dissertation of Doctor of Pedagogical Sciences, In-te of Ped. and Adult Ed. AES of Ukraine]. VNLU. <http://www.irbis-nbu.gov.ua/aref/20081124049701>
- Kotykova, O. M. (2008). Individualisation of learning. In V. H. Kremin (Ed.), *Encyclopaedia of education* (p. 332). Yurinkom Inter.
- Krasilov, A. D. (2020). *Development of kinesiological competence of future specialists in physical culture and sports on the basis of a differentiated approach* (Publication № 0420U101341) [Extended abstract of dissertation of Candidate of Pedagogical Sciences, Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko]. NRAT. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0420U101341>
- Kremin, V. H. (Ed.). (2008). *Encyclopaedia of education*. Yurinkom Inter.
- Kuzan, K. (2016). Modernisation of higher education: individualisation and interdisciplinarity. *Problems of modern teacher training*, (14), 340–346. <http://psv.udpu.edu.ua/article/view/163755>
- Kukhareno, V., & Bondarenko, V. (Eds.). (2020). *Emergency distance learning in Ukraine*. Municipal enterprise 'City printing house'. https://duan.edu.ua/images/News/UA/Department/Management/2020/monograph_ekstr_dyst_navch.pdf
- Makarenko, A. S. (1977). *Pedagogical poem* (L. O. Yezernitsky, Trans.). Rad. shkola. https://shron1.chtyvo.org.ua/Makarenko_Anton/Pedahohichna_poema.pdf#page=512.00 (Originally published in 1933)
- Malanchuk, H. H. (2007). *Training of specialists in higher educational establishments of physical education and sport in the field of practical work with deaf children* (Publication № 0407U002168) [Extended abstract of dissertation of Candidate of Sciences of Physical Education and Sport, Lviv State University of Physical Culture]. NRAT. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0407U002168>
- Malona, S. B. (2009). *The prepreparation of future physical training specialists to the support of the legal*

- забезпечення професійної діяльності (Публікація № 0409U002428) [Автореф. дис. канд. наук з фіз. виховання і спорту, Львів. держ. ін-т фізичної культури]. НРАТ. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0409U002428>
- Мехед, К. М., & Філон, Л. Г. (2020). Гейміфікація навчання майбутніх ІТ-фахівців як сучасний освітній тренд. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка*, 167(11), 105–114. <https://doi.org/10.5281/zenodo.4515182>
- Омок, Г. А. (2020). Підготовка майбутніх бакалаврів з фізичної культури та спорту до професійно-педагогічної діяльності в умовах ПТНЗ (Публікація № 0420U102117) [Автореф. дис. канд. пед. наук, Класичний приватний університет]. НРАТ. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0420U102117>
- Павленко, Л., & Павленко, М. (2019). Портфоліо, як засіб фіксації та накопичення освітніх досягнень студента. *Scientific Papers of Berdiansk State Pedagogical University Series Pedagogical Sciences*, 2, 251–259. <https://doi.org/10.31494/2412-9208-2019-1-2-251-259>
- Петренко, Ю. І. (2019). Формування кінезіологічної компетентності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту у процесі їх професійної підготовки (Публікація № 0419U002935) [Автореф. дис. канд. пед. наук, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка]. НРАТ. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0419U002935>
- Побірченко, Н. А. (Ред.). (2007). *Психологічний словник* (В. В. Синявський & О. П. Сергеєнкова, Уклад.). Науковий світ. https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5980/3/O_Serhieienkova_IL.pdf
- Поливанюк, В. В. (2023). Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту Збройних сил України (Публікація № 0823U100529) [Дис. д-ра філософії в галузі педагогіки, Нац. ун-т оборони України]. НРАТ. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0823U100530>
- Про вищу освіту, Закон України № 1556-VII (2014) (Україна). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
- Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти, Наказ МОН України № 776 (2018) (Україна). <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>
- Про затвердження професійного стандарту «Викладач закладу вищої освіти», Наказ № 1466 (2024) (Україна). <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vykladach-zakladu-vyshchoi-osvity1466>
- Про затвердження професійного стандарту «Вчитель professional activity (Publication № 0409U002428) [Extended abstract of dissertation of Candidate of Sciences of Physical Education and Sport, LSUPhC]. N RAT. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0409U002428>
- Mekhed, K., & Filon, L. (2020). Gamification of education future IT specialists as a modern educational trend. *Visnyk of T. H. Shevchenko National University “Chernihiv Collegium”*, 167(11), 105–114. <https://doi.org/10.5281/zenodo.4515182>
- Omok, A. A. (2020). Preparation of future bachelors in physical culture and sports for professional and pedagogical activities in vocational schools (Publication № 0420U102117) [Extended abstract of dissertation of Candidate of Pedagogical Sciences, Classical Private University]. N RAT. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0420U102117>
- Pavlenko, L., & Pavlenko, M. (2019). Portfolio as a means of fixation and accumulation on student's educational achievements. *Scientific Papers of Berdiansk State Pedagogical University Series Pedagogical Sciences*, 2, 251–259. <https://doi.org/10.31494/2412-9208-2019-1-2-251-259>
- Petrenko, Yu. I. (2019). Formation of competence in kinesiology of future specialists in physical culture and sports in the process of their professional training (Publication № 0419U002935) [Extended abstract of dissertation of Candidate of Pedagogical Sciences, A. S. Makarenko Sumy State Pedagogical University]. N RAT. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0419U002935>
- Pobirchenko, N. A. (Ed.) (2007). *Psychological dictionary* (V. V. Sinyavsky & O. P. Sergeenkova, Comps.). Scientific World. https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5980/3/O_Serhieienkova_IL.pdf
- Polyvaniuk, V. V. (2023). Formation of professional competence of future physical culture and sports specialists of the Armed Forces of Ukraine (Publication № 0823U100529) [Dissertation of PhD in Pedagogy, National University of Defence of Ukraine]. N RAT. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0823U100529>
- On Higher Education, Law of Ukraine № 1556-VII (2014) (Ukraine). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
- On Approval of the Concept for the Development of Pedagogical Education, Order of the MES of Ukraine № 776 (2018) (Ukraine). <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>
- On Approval of the Professional Standard “Teacher of a Higher Education Institution”, Order № 1466 (2024) (Ukraine). <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vykladach-zakladu-vyshchoi-osvity1466>
- On Approval of the Professional Standard “Teacher of a General Secondary Education Institution”, Order of

- закладу загальної середньої освіти», Наказ МОН України № 1225 (2024) (Україна). <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity>
- Про Національну доктрину розвитку освіти, Указ Президента України № 347/2002 (2002) (Україна). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#Text>
- Про освіту, Закон України № 2145-VIII (2017) (Україна). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
- Ребрина, А. А. (2023). *Підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту до формування сприятливих для здорового способу життя особистісних якостей дітей підліткового віку* (Публікація № 0823U100861) [Дис. д-ра філософії в галузі педагогіки, ХНУ]. НРАТ. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0823U100861>
- Савченко, О. П. (2010). Компетентнісний підхід у сучасній вищій школі. *Педагогічна наука: Історія, теорія, практика, тенденції розвитку: Е-журнал*, (3). http://www.intellect-invest.org.ua/pedagog_editions_e-magazine_pedagogical_science_vypuski_n3_2010_st_16/
- Свертнев, О. А. (2009). *Підготовка майбутнього вчителя фізичної культури до спортивно-ігрової діяльності в загальноосвітньому навчальному закладі* (Публікація № 0409U004872) [Автореф. дис. канд. пед. наук, Полтавський державний педагогічний університет імені В.Г.Короленка]. НРАТ. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0409U004872>
- Сергійчук, О. М. (2016). Індивідуалізація навчання. У О. І. Шапран (Ред.), *Сучасний психолого-педагогічний словник* (с. 149–150). Домбровська Я.М. <https://ehsupir.uhsp.edu.ua/items/e1ebc64d-21ad-4939-a45c-260bde6e45df>
- Сисоєва, С., & Соколова, І. (2016). *Теорія і практика вищої освіти*. МОН України; Маріупольський держ. ун-т; Київський ун-т ім. Б. Грінченка. https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/15440/1/Sysoieva_Socolova_2016_pos..pdf?utm_source=chatgpt.com
- Староста, В. І. (Ред.). (2012). *Термінологічний словник з курсу «Педагогіка»* (В. Староста, В. Штефуца & Г. Шикітка, Упоряд.). Говерла.
- Таранченко, О. М., Литовченко, С. В., & Жук, В. В. (2018). *Дитина з порушенням слуху*. Ранок; Кенгуру. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/714037/1/Дитина%20з%20порушенням%20слуху.pdf>
- Твердохлебова, Ю. М. (2021). *Підготовка майбутніх фахівців фізичної культури і спорту до використання здоров'явідновлювальних технологій у професійній діяльності* the Ministry of Education and Science of Ukraine № 1225 (2024) (Україна). <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity>
- On the National Doctrine of Educational Development, Decree of the President of Ukraine № 347/2002 (2002) (Україна). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#Text>
- On Education, Law of Ukraine № 2145-VIII (2017) (Україна). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
- Rebryn, A. A. (2023). *Training of future specialists in physical education and sports to form personal qualities of adolescent children favourable for a healthy lifestyle*. (Publication № 0823U100861) [Dissertation of PhD in Pedagogy, Khmelnytskyi National University]. NRAT. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0823U100861>
- Savchenko, O. P. (2010). Competency-based approach in modern higher education. *Pedagogical science: History, theory, practice, development trends: E-journal*, (3). http://www.intellect-invest.org.ua/pedagog_editions_e-magazine_pedagogical_science_vypuski_n3_2010_st_16/
- Svertnev, O. A. (2009). *Training of future teacher of physical culture to sporting playing activity at general educational establishment* (Publication № 0409U004872) [Extended abstract of dissertation of Candidate of Pedagogical Sciences, Poltava State Pedagogical University named after V. G. Korolenko]. NRAT. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0409U004872>
- Serhiychuk, O. M. (2016). Individualization of learning. In O. I. Shapran (Ed.), *Modern psychological and pedagogical dictionary* (pp. 149–150). Dombrovskaya Ya.M. <https://ehsupir.uhsp.edu.ua/items/e1ebc64d-21ad-4939-a45c-260bde6e45df>
- Sysoeva, S., & Sokolova, I. (2016). *Theory and practice of higher education*. Ministry of Education and Science of Ukraine; Mariupol State University; B. Grinchenko Kyiv University. https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/15440/1/Sysoieva_Socolova_2016_pos..pdf?utm_source=chatgpt.com
- Starosta, V. I. (Ed.) (2012). *Terminology dictionary for the course "Pedagogy"* (V. Starosta, V. Shtefutsa & G. Shykitka, Comps.). Hoverla.
- Taranchenko, O. M., Litovchenko, S. V., & Zhuk, V. V. (2018). *A child with a hearing impairment*. Morning; Kangaroo. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/714037/1/Дитина%20з%20порушенням%20слуху.pdf>
- Tverdokhlebova, Yu. (2021). *Training of future specialists in physical culture and sports for the use of health recreation technologies in their professional activities* (Publication № 0421U101474) [Extended

- (Публікація № 0421U101474) [Автореф. дис. канд. пед. наук, Сумський держ. пед. ун-т імені А.С.Макаренка]. НРАТ. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0421U101474>
- Ушинський, К. Д. (1952). *Твори: В 6-ти т.: Т. 5. Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології*. Рад. школа. <https://pmu.in.ua/download/ушинський-к-д-твори-в-6-ти-т-т-5-людина-як-п/>
- Хатунцева, С. М. (2018). *Теоретичні і методичні засади формування у майбутніх учителів готовності до самовдосконалення у процесі індивідуалізації професійної підготовки* (Публікація № 0518U002669) [Автореф. дис. д-ра пед. наук, Класичний приватний університет]. НРАТ. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0518U002669>
- Чернишова, Є. Р. (Ред.). (2014). *Термінологічний словник з основ підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів післядипломної педагогічної освіти*. ДВНЗ «Університет менеджменту освіти».
- Шандригось, В. І. (2002). *Комп'ютеризація праці вчителя фізичного виховання* (Публікація № 0402U003285) [Автореф. дис. канд. наук з фіз. виховання і спорту, Львівський держ. ін-т фізичної культури]. НРАТ. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0402U003285>
- Шапран, О., & Шапран, Ю. (2023). Індивідуалізація професійної підготовки здобувачів вищої освіти засобами технології змішаного навчання в умовах воєнного стану. *Вісник науки та освіти*, (7(13)), 891–905. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-7\(13\)-891-905](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-7(13)-891-905)
- Шестопалюк, О. В. (2013). Індивідуалізація професійної підготовки майбутніх учителів. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training: Methodology, Theory, Experience, Problems*, (35), 3–8. <https://vspu.net/sit/index.php/sit/article/view/3135>
- Шостак, Р. Г. (2023). *Формування управлінської компетентності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту Збройних сил України* (Публікація № 0823U100529) [Дис. д-ра філософії в галузі педагогіки, Нац. ун-т оборони України]. НРАТ. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0823U100529>
- Ярошик, М. Я. (2010). *Підготовка бакалаврів фізичного виховання в умовах інтеграції вищої школи України в європейський освітній простір* (Публікація № 0410U002679) [Автореф. дис. канд. наук з фіз. виховання і спорту, Львів. держ. ун-т фізичної культури]. НРАТ. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0410U002679>
- abstract of dissertation of Candidate of Pedagogical Sciences, Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko]. NRAT. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0421U101474>
- Ushinsky, K. D. (1952). *Works: In 6 vols: Vol. 5. Man as a subject of education. An attempt at pedagogical anthropology*. Rad. school. <https://pmu.in.ua/download/ушинський-к-д-твори-в-6-ти-т-т-5-людина-як-п/>
- Khatuntseva, S. M. (2018). *Theoretical and methodological foundations of formation of future teachers' readiness for self-improvement in the process of individualization of professional training* (Publication № 0518U002669) [Extended abstract of dissertation of Doctor of Pedagogical Sciences, Classic Private University]. NRAT. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0518U002669>
- Chernyshova, Ye. R. (Ed.) (2014). *Terminological dictionary on the basics of training of scientific and scientific-pedagogical personnel of postgraduate pedagogical education*. SHEI "University of Education Management".
- Shandrygos, V. I. (2002). *Computerization of physical education teacher activity* (Publication № 0402U003285) [Extended abstract of dissertation of Candidate of Sciences of Physical Education and Sport, LSIPh]. NRAT. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0402U003285>
- Shapran, O., & Shapran, Yu., (2023). Individualization of professional training of higher education acquisitions using the means of mixed learning technology in the conditions of marital state. *Bulletin of Science and Education*, (7(13)), 891–905. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-7\(13\)-891-905](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-7(13)-891-905)
- Shestopaliuk, O. V. (2013). Individualization of future teachers' professional training. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training: Methodology, Theory, Experience, Problems*, (35), 3–8. <https://vspu.net/sit/index.php/sit/article/view/3135>
- Shostak, R. G. (2023). Formation of managerial competence of future specialists in physical culture and sports in the Armed Forces of Ukraine. (Publication № 0823U100529) [Dissertation of PhD in Pedagogy, National Defence University of Ukraine]. NRAT. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0823U100529>
- Yaroshyk, M. Y. (2010). *Preparation of bachelors of physical education under the conditions of integration of higher school of Ukraine into European educational environment*. (Publication № 0410U002679) [Extended abstract of dissertation of Candidate of Sciences of Physical Education and Sport, LSUPhC]. NRAT. <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0410U002679>

- Abduraxmanova, S. A. (2022). Individualization of professional education process on the basis of digital technologies. *World Bulletin of Social Sciences*, 8, 65–67. <https://scholarexpress.net/index.php/wbss/article/view/721>
- Asimov, A., Siddikov, Z. X., Gafurova, M. A., & Mamasaidova, M. A. k. (2022). Technology of individualization of learning. *Spanish Journal of Innovation and Integrity*, 6, 291–297. <http://sjii.indexedresearch.org/index.php/sjii/article/view/253>
- Bonnici, F., & Forbes. (2023, October 19). *Leading into tomorrow: How leaders can navigate changes*. World Economic Forum. <https://www.weforum.org/agenda/2023/10/leading-through-disruption-skills-leaders-need-to-navigate-the-future/>
- Csikszentmihalyi, M. (2008). *Flow: The psychology of optimal experience*. HarperCollins e-books. <https://blogs.baruch.cuny.edu/authenticityandastonishment2/files/2013/04/Mihaly-Csikszentmihalyi-Flow1.pdf#page=290.12> (Оригінал опубліковано 1990 р.)
- Demchenko, O. P., Lazarenko, N. I., & Liubchak, L. V. (2021). Information and communication technologies in preparing future teachers to work with gifted children. *Information Technologies and Learning Tools*, 86(6), 123–143. <https://doi.org/10.33407/itlt.v86i6.4570>
- Dewey, J. (2015). *Democracy and education: An introduction to the philosophy of education*. Jefferson Publication. https://archive.org/details/isbn_9781511981248/page/2/mode/2up?q=Dewey+Democracy+and+Education+An+Introduction+to+the+Philosophy+of (Оригінал опубліковано 1916 р.)
- European Association for Quality Assurance in Higher Education, European Students' Union, European University Association, European Association of Institutions in Higher Education, Education International, BUSINESSEUROPE, & European Quality Assurance Register for Higher Education. (2015). *Standards and guidelines for quality assurance in the European higher education area (ESG)*. CS Ltd. https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/07/Final-Standards-and-Guidelines-UA201511_press_20151106.pdf
- European Association for Quality Assurance in Higher Education. (2016). *ENQA quality assurance professional competencies framework*. ENQA. <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2021/08/ENQA-Competencies-Framework.pdf>
- European Commission: Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture. (2015). *ECTS users' guide 2015*. Publications Office of the European Union. <https://data.europa.eu/doi/10.2766/87192>
- Abduraxmanova, S. A. (2022). Individualization of professional education process on the basis of digital technologies. *World Bulletin of Social Sciences*, 8, 65–67. <https://scholarexpress.net/index.php/wbss/article/view/721>
- Asimov, A., Siddikov, Z. X., Gafurova, M. A., & Mamasaidova, M. A. k. (2022). Technology of individualization of learning. *Spanish Journal of Innovation and Integrity*, 6, 291–297. <http://sjii.indexedresearch.org/index.php/sjii/article/view/253>
- Bonnici, F., & Forbes. (2023, October 19). *Leading into tomorrow: How leaders can navigate changes*. World Economic Forum. <https://www.weforum.org/agenda/2023/10/leading-through-disruption-skills-leaders-need-to-navigate-the-future/>
- Csikszentmihalyi, M. (2008). *Flow: The psychology of optimal experience*. HarperCollins e-books. <https://blogs.baruch.cuny.edu/authenticityandastonishment2/files/2013/04/Mihaly-Csikszentmihalyi-Flow1.pdf#page=290.12> (Оригінал опубліковано 1990 р.)
- Demchenko, O. P., Lazarenko, N. I., & Liubchak, L. V. (2021). Information and communication technologies in preparing future teachers to work with gifted children. *Information Technologies and Learning Tools*, 86(6), 123–143. <https://doi.org/10.33407/itlt.v86i6.4570>
- Dewey, J. (2015). *Democracy and education: An introduction to the philosophy of education*. Jefferson Publication. https://archive.org/details/isbn_9781511981248/page/2/mode/2up?q=Dewey+Democracy+and+Education+An+Introduction+to+the+Philosophy+of (Оригінал опубліковано 1916 р.)
- European Association for Quality Assurance in Higher Education, European Students' Union, European University Association, European Association of Institutions in Higher Education, Education International, BUSINESSEUROPE, & European Quality Assurance Register for Higher Education. (2015). *Standards and guidelines for quality assurance in the European higher education area (ESG)*. CS Ltd. https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/07/Final-Standards-and-Guidelines-UA201511_press_20151106.pdf
- European Association for Quality Assurance in Higher Education. (2016). *ENQA quality assurance professional competencies framework*. ENQA. <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2021/08/ENQA-Competencies-Framework.pdf>
- European Commission: Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture. (2015). *ECTS users' guide 2015*. Publications Office of the European Union. <https://data.europa.eu/doi/10.2766/87192>

- European Council. (2021). Council resolution on a strategic framework for European cooperation in education and training towards the European education area and beyond (2021–2030). *Official Journal of the European Union*, 66(1). [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32021G0226\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32021G0226(01))
- Felder, R. M., & Silverman, L. K. (1988). Learning and teaching styles in engineering education. *Engineering Education*, 78(7), 674–681. <https://engr.ncsu.edu/wp-content/uploads/drive/1QP6kBI1iQmpQbTXL-08HSI0PwJ5BYnZW/1988-LS-plus-note.pdf>
- Fröbel, F. (1901). *The education of man* (W. N. Hailmann, Trans.). D. Appleton. <https://archive.org/details/educationofman00fr/page/n3/mode/2up>
- Galbarczyk, M., & Lejzerowicz, M. (2020). Student's autonomy and the process of individualization in inclusive education. *Rozprawy Społeczne*, 14(3), 49–62. <https://doi.org/10.29316/rs/125029>
- Gardner, H. (1993). *Frames of mind: The theory of multiple intelligences*. BasicBooks. https://archive.org/details/framesofmindtheo00gard?utm_source=chatgpt.com
- Hattie, J. (2008). *Visible learning: A synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203887332>
- Heidegger, M. (1972). *Sein und Zeit*. M. Niemeyer. <https://archive.org/details/seinundzeit0000heid/page/n1/mode/2up> (Оригінал опубліковано 1927 p.)
- Holmqvist, D., Andersson, P., & Muhrman, K. (2024). Fast delivery, on demand: How flexibility and individualization policy are enacted in Swedish municipal adult education. *Nordic Journal of Studies in Educational Policy*, 60–72. <https://doi.org/10.1080/20020317.2024.2339402>
- Horita, T., & Nagahama, T. (2023). A perspective from educational technology research trends in individualization of learning in elementary and secondary education in Japan. *Information and Technology in Education and Learning*, 3(1), Article 004. <https://doi.org/10.12937/itel.3.1.inv.p004>
- Jung, C. G. (1958). *Psychology and religion; west and east*. Pantheon Books. <https://psycnet.apa.org/record/1958-02826-000>
- Karpińska, A. (2016). Indywidualizacja jako zasada i wartość w procesie kształcenia. In K. Chałas & A. Maj (Ed.), *Encyklopedia aksjologii pedagogicznej* (с. 428–434). Polskie Wydawnictwo Encyklopedyczne.
- Kimbrough, K., Carpanelli, M., Raghavan, S., Kaura, A., & Erer, M. (2023). *Future of work report: AI at work*. LinkedIn. <https://economicgraph.linkedin.com/content/dam/me/economicgraph/en-us/PDF/future-of-work-report-ai-august-2023.pdf>
- European Council. (2021). Council resolution on a strategic framework for European cooperation in education and training towards the European education area and beyond (2021–2030). *Official Journal of the European Union*, 66(1). [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32021G0226\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32021G0226(01))
- Felder, R. M., & Silverman, L. K. (1988). Learning and teaching styles in engineering education. *Engineering Education*, 78(7), 674–681. <https://engr.ncsu.edu/wp-content/uploads/drive/1QP6kBI1iQmpQbTXL-08HSI0PwJ5BYnZW/1988-LS-plus-note.pdf>
- Fröbel, F. (1901). *The education of man* (W. N. Hailmann, Trans.). D. Appleton. <https://archive.org/details/educationofman00fr/page/n3/mode/2up>
- Galbarczyk, M., & Lejzerowicz, M. (2020). Student's autonomy and the process of individualization in inclusive education. *Rozprawy Społeczne*, 14(3), 49–62. <https://doi.org/10.29316/rs/125029>
- Gardner, H. (1993). *Frames of mind: The theory of multiple intelligences*. BasicBooks. https://archive.org/details/framesofmindtheo00gard?utm_source=chatgpt.com
- Hattie, J. (2008). *Visible learning: A synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203887332>
- Heidegger, M. (1972). *Sein und Zeit*. M. Niemeyer. <https://archive.org/details/seinundzeit0000heid/page/n1/mode/2up> (Оригінал опубліковано 1927 p.)
- Holmqvist, D., Andersson, P., & Muhrman, K. (2024). Fast delivery, on demand: How flexibility and individualization policy are enacted in Swedish municipal adult education. *Nordic Journal of Studies in Educational Policy*, 60–72. <https://doi.org/10.1080/20020317.2024.2339402>
- Horita, T., & Nagahama, T. (2023). A perspective from educational technology research trends in individualization of learning in elementary and secondary education in Japan. *Information and Technology in Education and Learning*, 3(1), Article 004. <https://doi.org/10.12937/itel.3.1.inv.p004>
- Jung, C. G. (1958). *Psychology and religion; west and east*. Pantheon Books. <https://psycnet.apa.org/record/1958-02826-000>
- Karpinska, A. (2016). Individualization as a principle and value in the educational process. In K. Chałas & A. Maj (Ed.), *Encyclopedia of pedagogical axiology* (p. 428–434). Polish Encyclopedic Publishing House.
- Kimbrough, K., Carpanelli, M., Raghavan, S., Kaura, A., & Erer, M. (2023). *Future of work report: AI at work*. LinkedIn. <https://economicgraph.linkedin.com/content/dam/me/economicgraph/en-us/PDF/future-of-work-report-ai-august-2023.pdf>

- Lev Vygotsky's theory of child development. (n. d.). Gowrie NSW. <https://www.gowriensw.com.au/thought-leadership/vygotsky-theory#a3>
- Locke, J. (2020). *Muutamia mietteitä kasvatuksesta [A few thoughts on education]*. Free eBooks | Project Gutenberg. <https://www.gutenberg.org/cache/epub/61531/p61531-images.html>
- Marr, B. (2023a, February 14). *The top 10 in-demand skills for 2030*. Forbes. <https://www.forbes.com/sites/bernardmarr/2023/02/14/the-top-10-in-demand-skills-for-2030/?fbclid=IwAR27WZaoImSOd1jhS7tnXAmHCJ57MWZrp9913WpWU4y6XFcDu6fdk3HYzn4&sh=74fa3caa2fb9>
- Marr, B. (2023b, November 11). *Unlocking the future of learning: How XR tech transforms education*. Bernard Marr. <https://bernardmarr.com/unlocking-the-future-of-learning-how-xr-tech-transforms-education/>
- Marushko, L., Hura, A., Hrechko, A., & Truskavetska, I. (2022). Individualization of the education of future natural sciences teachers in the context of Covid-19. *Revista de la Universidad del Zulia*, 13(37), 128–147. <https://doi.org/10.46925//rdluz.37.09>
- Maslow, A. H. (1954). *Motivation and personality*. Harper & Row. https://archive.org/details/motivationperson00masl_0
- Masterson, V. (2023, November 16). *These countries are the best at attracting, developing and retaining talent*. World Economic Forum. <https://www.weforum.org/agenda/2023/11/most-talent-competitive-countries-2023/>
- Montessori, M. (1912). *The montessori method: Scientific pedagogy as applied to child education in "The Children's Houses"* (A. E. George, Пер.). Frederick A. Stokes Company. https://archive.org/details/isbn_9781142544379/page/n7/mode/2up?q=Montessori.+Method+of+Scientific+Education
- Nance, A. (n. d.). *7 scaffolding learning strategies for the classroom*. University of San Diego – Professional & Continuing Education. <https://pce.sandiego.edu/scaffolding-in-education-examples/>
- Odinga-Svantesson, C., & Galma, K. (2024, September 10). *12 top leaders share how to achieve inclusive leadership*. World Economic Forum. <https://www.weforum.org/agenda/2023/10/redefining-leadership-embracing-inclusivity-and-accessibility/>
- Pestalozzi, J. H. (2006). *How Gertrude teaches her children : An attempt to help mothers to teach their own children and an account of The method, a report to the Society of the Friends of Education, Burgdorf*. Internet Archive. <https://archive.org/details/howgertrudeteach00pestuoft>
- Lev Vygotsky's theory of child development. (n. d.). Gowrie NSW. <https://www.gowriensw.com.au/thought-leadership/vygotsky-theory#a3>
- Locke, J. (2020). *Muutamia mietteitä kasvatuksesta [A few thoughts on education]*. Free eBooks | Project Gutenberg. <https://www.gutenberg.org/cache/epub/61531/p61531-images.html>
- Marr, B. (2023a, February 14). *The top 10 in-demand skills for 2030*. Forbes. <https://www.forbes.com/sites/bernardmarr/2023/02/14/the-top-10-in-demand-skills-for-2030/?fbclid=IwAR27WZaoImSOd1jhS7tnXAmHCJ57MWZrp9913WpWU4y6XFcDu6fdk3HYzn4&sh=74fa3caa2fb9>
- Marr, B. (2023b, November 11). *Unlocking the future of learning: How XR tech transforms education*. Bernard Marr. <https://bernardmarr.com/unlocking-the-future-of-learning-how-xr-tech-transforms-education/>
- Marushko, L., Hura, A., Hrechko, A., & Truskavetska, I. (2022). Individualization of the education of future natural sciences teachers in the context of Covid-19. *Revista de la Universidad del Zulia*, 13(37), 128–147. <https://doi.org/10.46925//rdluz.37.09>
- Maslow, A. H. (1954). *Motivation and personality*. Harper & Row. https://archive.org/details/motivationperson00masl_0
- Masterson, V. (2023, November 16). *These countries are the best at attracting, developing and retaining talent*. World Economic Forum. <https://www.weforum.org/agenda/2023/11/most-talent-competitive-countries-2023/>
- Montessori, M. (1912). *The montessori method: Scientific pedagogy as applied to child education in "The Children's Houses"* (A. E. George, Пер.). Frederick A. Stokes Company. https://archive.org/details/isbn_9781142544379/page/n7/mode/2up?q=Montessori.+Method+of+Scientific+Education
- Nance, A. (n. d.). *7 scaffolding learning strategies for the classroom*. University of San Diego – Professional & Continuing Education. <https://pce.sandiego.edu/scaffolding-in-education-examples/>
- Odinga-Svantesson, C., & Galma, K. (2024, September 10). *12 top leaders share how to achieve inclusive leadership*. World Economic Forum. <https://www.weforum.org/agenda/2023/10/redefining-leadership-embracing-inclusivity-and-accessibility/>
- Pestalozzi, J. H. (2006). *How Gertrude teaches her children : An attempt to help mothers to teach their own children and an account of The method, a report to the Society of the Friends of Education, Burgdorf*. Internet Archive. <https://archive.org/details/howgertrudeteach00pestuoft>

- Pisotska, M., & Kadashevych, K. (2022). The development of the problem of individualization of pupils learning in native education in the 60s–80s of the 20th century within the limits of conducting various aspects of scientific and pedagogical research. *The Scientific Notes of the Pedagogical Department*, (51), 54–62. <https://doi.org/10.26565/2074-8167-2022-51-07>
- Plato. (2021, September 11). *The republic*. The Project Gutenberg eBook. <https://www.gutenberg.org/cache/epub/1497/pg1497-images.html>
- Robinson, K., & Aronica, L. (2016). *Creative schools: Revolutionizing education from the ground up*. Penguin UK.
- Rogers, C. (1969). *Freedom to learn*. Charles E. Merrill.
- Rousseau, J.-J. (2019). *Emile*. Free eBooks | Project Gutenberg. https://www.gutenberg.org/cache/epub/5427/pg5427-images.html#link2H_4_0001
- Semradova, M. (2024). Implementation of pedagogical means of differentiation and individualization as a basic condition for an inclusive approach in teaching heterogeneous collectives in primary education. *Slavonic Pedagogical Studies Journal*, 13(2), 2–22. <https://doi.org/10.18355/pg.2024.13.2.1>
- Seredina, I. (2019). Some issues and prospects of developing entrepreneurial competency in future bachelors in business economics during professional training. *Scientific Herald of the Institute of vocational education and training of NAES of Ukraine. Professional Pedagogy*, (2(19)), 58–64. <https://doi.org/10.32835/2223-5752.2019.19.58-64>
- Shabani, K., Khatib, M., & Ebadi, S. (2010). Vygotsky's zone of proximal development: Instructional implications and teachers' professional development. *English Language Teaching*, 3(4), 237–248. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1081990.pdf>
- Shlenova, M., Konoplenko, N., Yuryeva, K., Korneiko, Y., & Hlukhovska, M. (2023). Comparative analysis of the distance learning implementation in Ukrainian system of higher education during the COVID-19 pandemic and martial law. *Interactive Learning Environments*, 1–10. <https://doi.org/10.1080/10494820.2023.2207196>
- Shlenova, M., Yuryeva, K., Heletka, M., Kravchenko, Y., & Kravchenko, V. (2024). Distance learning in Ukrainian higher education as an aspect of the industrial revolution 4.0. *Multidisciplinary Reviews*, 8(4), 2025102. <https://doi.org/10.31893/multirev.2025102>
- Sullivan, H. S. (1955). *The interpersonal theory of psychiatry*. Tavistock Press. https://www.sas.upenn.edu/~cavitch/pdf-library/Sullivan_Interpersonal_Theory_of_Psychiatry.pdf
- Pisotska, M., & Kadashevych, K. (2022). The development of the problem of individualization of pupils learning in native education in the 60s–80s of the 20th century within the limits of conducting various aspects of scientific and pedagogical research. *The Scientific Notes of the Pedagogical Department*, (51), 54–62. <https://doi.org/10.26565/2074-8167-2022-51-07>
- Plato. (2021, September 11). *The republic*. The Project Gutenberg eBook. <https://www.gutenberg.org/cache/epub/1497/pg1497-images.html>
- Robinson, K., & Aronica, L. (2016). *Creative schools: Revolutionizing education from the ground up*. Penguin UK.
- Rogers, C. (1969). *Freedom to learn*. Charles E. Merrill.
- Rousseau, J.-J. (2019). *Emile*. Free eBooks | Project Gutenberg. https://www.gutenberg.org/cache/epub/5427/pg5427-images.html#link2H_4_0001
- Semradova, M. (2024). Implementation of pedagogical means of differentiation and individualization as a basic condition for an inclusive approach in teaching heterogeneous collectives in primary education. *Slavonic Pedagogical Studies Journal*, 13(2), 2–22. <https://doi.org/10.18355/pg.2024.13.2.1>
- Seredina, I. (2019). Some issues and prospects of developing entrepreneurial competency in future bachelors in business economics during professional training. *Scientific Herald of the Institute of vocational education and training of NAES of Ukraine. Professional Pedagogy*, (2(19)), 58–64. <https://doi.org/10.32835/2223-5752.2019.19.58-64>
- Shabani, K., Khatib, M., & Ebadi, S. (2010). Vygotsky's zone of proximal development: Instructional implications and teachers' professional development. *English Language Teaching*, 3(4), 237–248. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1081990.pdf>
- Shlenova, M., Konoplenko, N., Yuryeva, K., Korneiko, Y., & Hlukhovska, M. (2023). Comparative analysis of the distance learning implementation in Ukrainian system of higher education during the COVID-19 pandemic and martial law. *Interactive Learning Environments*, 1–10. <https://doi.org/10.1080/10494820.2023.2207196>
- Shlenova, M., Yuryeva, K., Heletka, M., Kravchenko, Y., & Kravchenko, V. (2024). Distance learning in Ukrainian higher education as an aspect of the industrial revolution 4.0. *Multidisciplinary Reviews*, 8(4), 2025102. <https://doi.org/10.31893/multirev.2025102>
- Sullivan, H. S. (1955). *The interpersonal theory of psychiatry*. Tavistock Press. https://www.sas.upenn.edu/~cavitch/pdf-library/Sullivan_Interpersonal_Theory_of_Psychiatry.pdf

- Sylenko, Y. (2024). Individualization of independent work in the professional training of future teachers: An experimental study. *Scientific Bulletin of Mukachevo State University Series "Pedagogy and Psychology"*, 10(1), 68–76. <https://doi.org/10.52534/msu-pp1.2024.68>
- Taber, K. S. (2018a). Mediated learning leading development – the social development theory of Lev Vygotsky. In B. Akpan & T. Kennedy (Ред.), *Science Education in Theory and Practice: An introductory guide to learning theory*. Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-031-81351-1_16
- Taber, K. S. (2018b). Scaffolding learning: Principles for effective teaching and the design of classroom resources. In M. Abend (Ed.), *Effective teaching and learning: Perspectives, strategies and implementation* (p. 1–43). Nova Science Publishers. https://www.researchgate.net/publication/327833000_Scaffolding_learning_Principles_for_effective_teaching_and_the_design_of_classroom_resources
- Tymoschuk, H. (2024). Gamification of the educational process: A modern look. *Academic Notes [of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University] Series Pedagogical Science*, 1(216). <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-216-328-332>
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.
- What is scaffolding in education and how is it applied? (2023, September 19). Grand Canyon University. <https://www.gcu.edu/blog/teaching-school-administration/what-scaffolding-in-education-how-applied>
- Zadorina, O. M., Mitelman, I. M., Motorina, V. H., & Papach, O. I. (2024). Scaffolding as a tool for accelerated learning to solve advanced geometric problems by the coordinate method and its didactic and methodical support. *Innovate Pedagogy*, (74), 33–45. <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/74.5>
- Sylenko, Y. (2024). Individualization of independent work in the professional training of future teachers: An experimental study. *Scientific Bulletin of Mukachevo State University Series "Pedagogy and Psychology"*, 10(1), 68–76. <https://doi.org/10.52534/msu-pp1.2024.68>
- Taber, K. S. (2018a). Mediated learning leading development – the social development theory of Lev Vygotsky. In B. Akpan & T. Kennedy (Ред.), *Science Education in Theory and Practice: An introductory guide to learning theory*. Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-031-81351-1_16
- Taber, K. S. (2018b). Scaffolding learning: Principles for effective teaching and the design of classroom resources. In M. Abend (Ed.), *Effective teaching and learning: Perspectives, strategies and implementation* (p. 1–43). Nova Science Publishers. https://www.researchgate.net/publication/327833000_Scaffolding_learning_Principles_for_effective_teaching_and_the_design_of_classroom_resources
- Tymoschuk, H. (2024). Gamification of the educational process: A modern look. *Academic Notes [of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University] Series Pedagogical Science*, 1(216). <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-216-328-332>
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.
- What is scaffolding in education and how is it applied? (2023, September 19). Grand Canyon University. <https://www.gcu.edu/blog/teaching-school-administration/what-scaffolding-in-education-how-applied>
- Zadorina, O. M., Mitelman, I. M., Motorina, V. H., & Papach, O. I. (2024). Scaffolding as a tool for accelerated learning to solve advanced geometric problems by the coordinate method and its didactic and methodical support. *Innovate Pedagogy*, (74), 33–45. <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/74.5>

Віталій Коробейнік,

кандидат педагогічних наук, доцент, декан
факультету фізичного виховання і спорту,
Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди.
Харків, Україна

Vitalii Korobeinik,

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate
Professor, Dean of the Faculty of Physical
Education and Sports, H.S. Skovoroda
Kharkiv National Pedagogical University.
Kharkiv, Ukraine

Цитувати статтю:

APA

Коробейнік В. (2024). Індивідуалізація освітнього процесу в закладах вищої педагогічної освіти. *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи*, (63), 52–79. <https://doi.org/10.34142/2312-1548.2024.63.034>

ДСТУ 8302:2015

Коробейнік В. ндивідуалізація освітнього процесу в закладах вищої педагогічної освіти. *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи*. 2024. Вип. 63. С. 52–79. DOI: <https://doi.org/10.34142/2312-1548.2024.63.034>

Отримано: 10 жовтня 2024 року
Прорецензовано: 12 листопада 2024 року
Прийнято до друку: 02 грудня 2024 року